

192

1949-1960

HARMADIK FEJEZET

ISTEN ÜDVÖSSÉGE: TÖRVÉNY ÉS KEGYELEM

1949 A boldogságra meghívott, de a bűntől megsebesült embernek szüksége van Isten üdvösségére. Az isteni segítség Krisztusban jött el hozzá a Törvény által, mely irányítja, és a kegyelemben, mely támogatja az embert:

"Félve-remegve munkáljátok hát üdvösségeteket. Mert Isten maga ébreszti bennetek a szándékokat és a jóságos terveinek megfelelő cselekvést." (Fil 2,12--13)

I. Cikkely

AZ ERKÖLCSI TÖRVÉNY

1950 Az erkölcsi törvény az isteni bölcsesség műve. Szentírási értelemben úgy határozható meg, hogy atyai tanítás, isteni pedagógia. Előírja az embernek az utakat és a magatartási szabályokat, melyek elvezetnek a megígért boldogsághoz; tiltja a rossz utakat, amelyek elfordítanak Istentől és az Ő szeretetétől. A Törvény egyszerre szigorú parancsolataiban és édes ígéreteiben.

1951 A törvény illetékes tekintélytől a közjó érdekében kibocsátott cselekvési szabály. Az erkölcsi törvény értelmes rendet tételez föl a teremtmények között, melyet javukra és céljuk érdekében a Teremtő hatalma, bölcsessége és jósága határozott meg. Minden törvény első és utolsó igazságát az örök törvényben találja meg. A törvényt az élő Isten, mindenek Teremtője és Megváltója gondviselésében való részesedésként az értelem jelenti ki és erősíti meg. "Az értelem rendelkezését törvénynek nevezzük."

"[A törvény Isten jóságának ajándéka,] de hogy egyedül csak az ember dicsekedhessék azzal, hogy méltó volt átvenni a törvényt Istentől, mint értelmes élőlény, értelmes szabadsággal is rendelkezik, annak alávetetten, aki alávetett neki mindent."

1952 Az erkölcsi törvény különböző formákban fejeződik ki, de valamennyi összefügg egymással: örök törvény, minden törvény forrása Istenben; természetes törvény; kinyilatkoztatott törvény, mely magában foglalja a régi törvényt és az új, az evangéliumi törvényt; végül polgári és egyházi törvények.

1953 Az erkölcsi törvény teljességét és egységét Krisztusban találja meg. Jézus Krisztus személyében a tökéletesség útja. Ő a törvény célja, mert egyedül Ő tanítja és adja az Istentől való igazságot: "A törvény célja Krisztus, minden hívő megigazulására" (Róm 10,4).

I. A természetes erkölcsi törvény

1954 Az ember részesedik a Teremtő bölcsességében és jóságában, aki átadta neki a cselekedetei fölötti uralmat és az igazság és a jó szerinti önrendelkezés képességét. A természetes törvény azt az eredeti erkölcsi érzéket fejezi ki, amely lehetővé teszi, hogy az ember értelemmel különbséget tudjon tenni a jó és a rossz, az igazság és a hazugság között:

"A természetes törvény (...) bele van írva és bele van vésve minden egyes emberi lélekbe, mert ez maga az emberi értelem, mely kötelez a jó megtételére és tiltja a bűnt. Az emberi értelem ezen előírása azonban nem bírna törvény erejével, ha nem egy magasabb értelem hangja és tolmácsa volna, akinek értelmünket és szabadságunkat alá kell rendelnünk."

1955 Az isteni és a természetes törvény megmutatja az embernek az utat a jó megtételéhez és célja eléréséhez. A természetes törvény az erkölcsi életet irányító első és lényeges parancsokat hirdeti ki. Alapja az Isten utáni vágy; az engedelmesség az iránt, aki minden jó forrása és bírója; valamint az érzék, hogy a másikat önmagunkkal egyenlőnek fogadjuk el. Fő parancsai a Tízparancsolatban található meg. E törvényt nem az értelem nélküli lényekhez (melyek összessége a természet) viszonyítva mondjuk természetesnek, hanem azért, mert az értelem, amely kihirdeti, sajátosan az emberi természethez tartozik:

"Hová lennének ezek a törvények leírva, ha nem annak a világosságnak a könyvébe, amelyet igazságnak nevezünk? Innen ered minden igaz törvény, és kerül az ember szívébe is, ha az igazság szerint él. Nem úgy, hogy áttelepszik belé, hanem lenyomatként, ahogy a pecsétgyűrű átadja formáját a viasznak, de a gyűrűben is megmarad."

"A természetes törvény nem más, mint az értelem Istentől belénk árasztott fénye. E fénynek köszönhetően ismerjük föl, hogy mit kell tennünk és mit kell elkerülnünk. Ezt a fényt és ezt a törvényt Isten a teremtéskor adta nekünk."

1956 A természetes törvény, mely minden egyes ember szívében jelen van és amelyet az értelem megerősít, parancsolataiban egyetemes és tekintélye mindenkire kiterjed. Kifejezi a személy méltóságát és meghatározza elemi jogainak és kötelességeinek alapvonalait:

"A józan értelem valóban törvény, mely megfelel a természetnek, mindenkire kiterjed, állandó, örök, parancsolva a kötelesség teljesítésére hív, tiltásaival visszariaszt a csalástól. (...) Ezt a törvényt sem cserélni, sem abból valamit kihagyni, sem teljesen eltörölni nem lehet."

1957 A természetes törvény alkalmazása nagyon különböző; az életfeltételekhez, helyekhez, korokhoz és életkörülményekhez igazodó megfontolást igényelhet. Mindazonáltal a természetes törvény a különböző kultúrákban olyan szabály marad, mely az embereket összeköti egymással, és az elkerülhetetlen különbségektől eltekintve közös alapelveket ad nekik.

1958 A természetes törvény változhatatlan és ugyanaz marad a történelem változásai közepette; fennmarad az eszmék és a szokások változása közben és segíti fejlődésüket. A természetes törvényt kifejező szabályok lényegileg mindig érvényesek maradnak. Még ha tagadják is elveit, sem megsemmisíteni, sem kitörölni nem lehet az emberi szívből. Mindig újra föltámad mind az egyének, mind a társadalmak életében:

"Uram, a te Törvényed félreérthetetlenül bünteti a lopást; és az emberek szívébe írt törvény, melyet maga a gonoszság sem töröl ki."

1959 A természetes törvény, a Teremtő nagyon jó alkotása, megadja azokat a szilárd alapokat, amelyekre az ember fölépítheti a döntéseit vezérlő erkölcsi szabályok épületét. Megadja a minden emberi közösség építéséhez nagyon szükséges erkölcsi alapot is. Végül a polgári törvény alapját is biztosítja, mely rá épül, mind gondolkodásával -- következtetéseket vonva le a természetes törvény alapelveiből --, mind pozitív és jogi természetű kiegészítéseivel.

1960 A természetes törvény parancsait nem mindenki érzékeli világosan és közvetlenül. A jelen állapotban a bűnös embernek isteni kegyelemre és kinyilatkoztatásra van szüksége ahhoz, hogy a vallási és erkölcsi igazságokat "mindenki nehézség nélkül, bizonyossággal és tévedések nélkül" fölismerhesse. A természetes törvény a kinyilatkoztatott törvénynek és a kegyelemnek Istentől készített és a Szentlélek működésével teljes összhangban lévő alapot ad.